

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS**Vadlīnijas attiecībā uz apstrādātiem īpatņiem saskaņā ar ES savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības regulām**

(2017/C 154/07)

Šīs vadlīnijas ir paredzētas, lai palīdzētu ES dalībvalstīm un ieinteresētajām personām izvērtēt, kuri īpatņi saskaņā ar ES savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības regulām ir uzskatāmi par “apstrādātiem īpatņiem, kuri ir iegūti pirms vairāk nekā 50 gadiem” (“apstrādāti īpatņi”), un tādējādi būtu noderīgas lēmumu pieņemšanā par to, kad apstrādātiem īpatņiem piemērot vispārīgu atkāpi attiecībā uz nepieciešamību iegūt sertifikātu Padomes Regulas (EK) Nr. 338/97 ⁽¹⁾ A pielikumā uzskaitīto sugu īpatņu iekšējai tirdzniecībai ES.

Šīs vadlīnijas var izmantot arī gadījumos, kad tiek veikta ieviešana ES vai (re)eksports no ES un nosacījumi Regulas (EK) Nr. 338/97 pielikumos uzskaitīto sugu apstrādāto īpatņu importa vai eksporta atļauju / reeksporta sertifikātu izsniegšanai ir mazāk ierobežojoši nekā citiem šo sugu īpatņiem ⁽²⁾.

Tā kā apstrādātu īpatņu definīcijai var atbilst daudz un dažādi priekšmeti, šīs vadlīnijas ir paredzētas tikai kā orientējošas norādes, kas palīdz izvērtēt, vai ir piemērojama apstrādātu īpatņu definīcija. Ja pastāv šaubas par to, vai priekšmets atbilst apstrādāta īpatņa definīcijai, ir jāiesniedz pieteikums Cītes uzraudzības iestādei, lai iegūtu komerciālās lietošanas sertifikātu iekšējai tirdzniecībai ES.

Šo vadlīniju dokumentu ir sagatavojusi Komisija un vienprātīgi apstiprinājusi kompetento Cītes uzraudzības iestāžu ekspertu grupa.

Šīs vadlīniju dokuments atspoguļo to, kā Komisija interpretē Regulu (EK) Nr. 338/97 un kurus pasākumus tā uzskata par labāko praksi. Tā mērķis ir palīdzēt valstu iestādēm, iedzīvotājiem un uzņēmumiem piemērot ES savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības regulas. Vienīgā kompetentā iestāde, kas ir tiesīga autoritatīvi interpretēt Savienības tiesību aktus, ir Eiropas Savienības Tiesa.

Dažas ES dalībvalstis un citas ārpus Savienības valstis var piemērot stingrākas valsts kontroles attiecībā uz priekšmetiem, kurus var vai nevar izmantot komerciāliem nolūkiem. Tādēļ pirms apstrādāta īpatņa pārvietošanas ir jāiepazīstas ar gala-mērķa valstī spēkā esošajiem noteikumiem.

1. Ievads**1.1. Termiņš “apstrādāts īpatnis” ir definēts Regulas (EK) Nr. 338/97 2. panta w) punktā:**

““apstrādāti īpatņi, kuri ir iegūti pirms vairāk nekā 50 gadiem” ir īpatņi, kas piedzīvojuši ievērojamas pārmaiņas salīdzinājumā ar to dabisko sākuma stāvokli, izmantojot tos dārglietām, rotājumiem, mākslas priekšmetiem, sadzīves priekšmetiem vai mūzikas instrumentiem vairāk nekā 50 gadus pirms šīs regulas ⁽³⁾ stāšanās spēkā, un kuri, bez iebildumiem no attiecīgās dalībvalsts uzraudzības iestādes, ir iegūti šādos apstākļos. Šādus īpatņus uzskata par apstrādātiem tikai tad, ja tie skaidri ietilpst vienā no iepriekšminētajām kategorijām un nav nepieciešama tālāka izgrebšana, apstrāde vai ražošana, lai sasniegtu šādu stāvokli.”

Īpatņi, kas atbilst apstrādātu īpatņu definīcijai, parasti tiek dēvēti par “senlietām”.

Šīs vadlīnijas ir izmantojamas visos gadījumos, kad ir piemērojama apstrādātu īpatņu definīcija saskaņā ar ES savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības regulām, proti:

- Regulas (EK) Nr. 338/97 4. pantu par ieviešanu Kopienā,
- Regulas (EK) Nr. 338/97 5. pantu par eksportu un reeksportu no Kopienas,
- Regulas (EK) Nr. 338/97 8. pantu par noteikumiem attiecībā uz komercdarbību kontroli ES,

⁽¹⁾ Padomes 1996. gada 9. decembra Regula (EK) Nr. 338/97 par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību (OV L 61, 3.3.1997., 1. lpp.), un tās īstenošanas regulas.

⁽²⁾ Sk. Regulas (EK) Nr. 338/97 4. panta 5. punkta b) apakšpunktu un 5. panta 6. punkta i) apakšpunktu.

⁽³⁾ “50 gadus pirms šīs regulas stāšanās spēkā” nozīmē pirms 1947. gada 3. marta.

— Komisijas Regulas (EK) Nr. 865/2006 ⁽¹⁾ 62. panta 3. punktu par vispārīgiem izņēmumiem no Regulas (EK) Nr. 338/97 8. panta 1. un 3. punkta.

- 1.2. Saskaņā ar iepriekš minēto termina “apstrādāts īpatnis” definīciju attiecīgās dalībvalsts uzraudzības iestādei ir jāpārlicinās, ka īpatnis tika iegūts tādos apstākļos, kas atbilst apstrādāta īpatņa definīcijai.

Definīciju var sadalīt turpmāk minētajos kritērijos, kuri visi ir jānovērtē:

- priekšmets ir ražots/apstrādāts pirms 1947. gada 3. marta,
- priekšmets ir piedzīvojis ievērojamas pārmaiņas salīdzinājumā ar tā dabisko stāvokli,
- priekšmets nepārprotami ietilpst vienā no šīm kategorijām – dārglietas, rotājumi, mākslas priekšmeti, sadzīves priekšmeti, mūzikas instrumenti –, un nav nepieciešama tālāka izgredšana, apstrāde vai ražošana, lai sasniegtu šādu stāvokli,
- attiecīgās dalībvalsts uzraudzības iestāde ir pārliecinājusies, ka īpatnis ir iegūts šādos apstākļos.

Saistībā ar šiem kritērijiem vadlīnijās ir sniegtas atbildes uz turpmāk minētajiem jautājumiem.

- a) Kā novērtēt, vai apstrādātais īpatnis ir ražots/apstrādāts pirms 1947. gada 3. marta?
- b) Kā novērtēt, vai īpatnis ir piedzīvojis ievērojamas pārmaiņas salīdzinājumā ar tā dabisko sākuma stāvokli, izmantojot to dārglietām, rotājumiem, mākslas priekšmetiem, sadzīves priekšmetiem vai mūzikas instrumentiem, un tam nav nepieciešama tālāka izgredšana, apstrāde vai ražošana, lai sasniegtu šādu stāvokli?
- c) Kā izvērtēt, vai apjoms, kādā veikta atjaunošana, ir pieļaujams, lai īpatnis joprojām atbilstu kritērijam “nav nepieciešama tālāka izgredšana, apstrāde vai ražošana, lai sasniegtu šādu stāvokli”?
- d) Kā izvērtēt, vai attiecīgās dalībvalsts uzraudzības iestāde var būt pārliecināta, ka priekšmets iegūts tādos apstākļos, kas atbilst termina “apstrādāts īpatnis” definīcijai?

2. Novērtējums par to, vai apstrādātais īpatnis ir ražots/apstrādāts pirms 1947. gada 3. marta

- 2.1. Īpatnim ir jābūt ražotam/apstrādātam vairāk nekā 50 gadus pirms Regulas (EK) Nr. 338/97 stāšanās spēkā, t. i., pirms 1947. gada 3. marta.
- 2.2. Īpatņus, kas ir pārstrādāti pirms 1947. gada 3. marta, var uzskatīt par apstrādātiem īpatņiem un pieļaut atkāpi tad, ja tie atbilst pārējiem apstrādāta īpatņa definīcijas nosacījumiem.
- 2.3. Īpatnis, kas ir apstrādāts vai pārstrādāts pēc 1947. gada, neatbilst definīcijai pat tad, ja īpatnis varētu būt datējams pirms 1947. gada 3. marta. Piemēram, ziloņkaula biljarda bumbai, kas ir pārstrādāta, iestrādājot to spieķa rokturī, nevarētu piemērot atkāpi, ja pārstrāde notika 20. gs. sešdesmitajos gados, pat tad, ja ziloņkauls varētu būt datējams pirms 1947. gada. Vēl viens piemērs ir koksne, kas varētu būt datējama pirms 1947. gada, taču īpatnis apstrādāts pēc 1947. gada 3. marta.
- 2.4. Personai, kas īpatni(-ņus) ieguva pirms 1947. gada 3. marta, nav jābūt pašreizējam īpašniekam.

3. Novērtējums par to, vai īpatņi ir “piedzīvojuši ievērojamas pārmaiņas salīdzinājumā ar to dabisko sākuma stāvokli, izmantojot tos dārglietām, rotājumiem, mākslas priekšmetiem, sadzīves priekšmetiem vai mūzikas instrumentiem”

- 3.1. Pārmaiņām, kam īpatnis ticis pakļauts, jābūt veiktām ar skaidru mērķi izmantot to dārglietās, rotājumos, mākslas priekšmetos, sadzīves priekšmetos vai mūzikas instrumentos. Turklāt īpatnim nav nepieciešama tālāka izgredšana, apstrāde vai ražošana, lai sasniegtu šādu stāvokli.
- 3.2. Šādus apstākļus var izvērtēt tikai katrā gadījumā atsevišķi (sk. arī 4. iedaļu).
- 3.3. Lai kvalificētos par apstrādātu īpatni, dzīvnieka daļai (piemēram, zobiem, ilkņiem, ragiem, briežveidīgo ragiem, ādai, kauliem vai bruņām) jābūt ievērojami izmanītai salīdzinājumā ar tās dabisko sākuma stāvokli, piemēram, izgredtai, gravētai vai izstrādātai citā formā.
- 3.4. Īpatņa pulēšana vai piestiprināšana citam materiālam, piemēram, piestiprināšana pamatnei, nepadara priekšmetu par apstrādātu īpatni.

⁽¹⁾ Komisijas 2006. gada 4. maija Regula (EK) Nr. 865/2006, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz Padomes Regulas (EK) Nr. 338/97 par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību, ieviešanu (OV L 166, 19.6.2006., 1. lpp.).

- 3.5. Visām pārmaiņām, kam īpatnis ticis pakļauts, jābūt neatgriezeniskām. Turklāt jābūt skaidri redzamam, ka nav nekādas intereses vai nodoma izmantot īpatni citos nolūkos.
- 3.6. Attiecībā uz ziloņkaulu tas nozīmē, ka neapstrādāti ilkņi vai ilkņu daļas (kuras var būt pulētas, taču ne grebtas vai gravētas) neatkarīgi no tā, vai tie ir piestiprināti galvaskausam, nekvalificējas par apstrādātiem īpatņiem⁽¹⁾. Lai ilkni vai ilkņa daļu varētu uzskatīt par apstrādātu, vismaz 90 % no īpatņa virsmas jābūt klātai ar liela apjoma grebumiem vai gravējumiem. Tādi nelieli iegrebumi, gravējumi vai zīmes uz virsmas, kas būtiski nemaina ilkņa formu, kāda tam piemīt tā dabiskajā sākuma stāvoklī, nav uzskatāmi par priekšmeta apstrādi.
- 3.7. Attiecībā uz degunradža ragu vai tā daļu par apstrādi neuzskata tādus nelielus grebumus, gravējumus vai zīmes uz virsmas, kas būtiski nemaina raga formu, kāda tam piemīt tā dabiskajā sākuma stāvoklī.
- 3.8. Degunradža raga īpatņi (piem., veseli ragi vai to daļas ar pulksteņiem, tintnīcām, barometriem vai citiem tajos ievietotiem objektiem), kur rags nav būtiski izmanīts un/vai saskaņā ar šo vadlīniju 5.6. punktu var neatkarīgā veidā pierādīt nenozīmīgu māksliniecisko vērtību, nav uzskatāmi par apstrādātu īpatni. Jāņem vērā arī ES Vadlīniju dokuments par degunradža ragu eksportu, reeksportu, importu un tirdzniecību⁽²⁾.
- 3.9. Galvaskausi, skeleti (pilnīgi vai daļēji savienoti) vai atsevišķi kauli, kas ir attīrīti, gruntēti, pulēti, piestiprināti pie pamatnes vai savādāk sagatavoti, nav uzskatāmi par apstrādātiem īpatņiem. Piemēram, galvaskausi un ragi (tostarp galvaskausam piestiprināti ragi), kas ir piestiprināti koka plāksnei vai pamatnei, nekvalificējas par apstrādātiem īpatņiem.
- 3.10. Kopumā izbāzti (taksidermiski apstrādāti) dzīvnieki – piemēram, pamatnei piestiprināti un izbāzti putni – atbilst apstrādātu īpatņu definīcijas nosacījumam “piedzīvojuši ievērojamas pārmaiņas salīdzinājumā ar to dabisko sākuma stāvokli” (sk. Eiropas Savienības Tiesas spriedumu lietā C-154-2).
- 3.11. Šo vadlīniju I pielikumā ir sniegti ilustratīvi piemēri īpatņiem, kuri gatavajā stāvoklī ir iegūti pirms 1947. gada 3. marta, tomēr nav kvalificējami par apstrādātiem īpatņiem, jo tie nav pietiekami izmainīti.
- 3.12. Šo vadlīniju II pielikumā ir sniegti ilustratīvi piemēri īpatņiem, kuri gatavajā stāvoklī iegūti – bieži vien komerciālās tirdzniecības ceļā – pirms 1947. gada 3. marta un kuri ir kvalificējami par apstrādātiem īpatņiem, jo tie ir pietiekami izmainīti.
4. **Izvērtējums par to, vai apjoms, kādā veikta “atjaunošana” un “pārstrāde”, ir pieļaujams, lai īpatnis joprojām atbilstu kritērijam “nav nepieciešama tālāka izgredšana, apstrāde vai ražošana, lai sasniegtu šādu stāvokli”**
- 4.1. Kopumā “apstrādātos īpatņus” pēc 1947. gada 3. marta nevar pārstrādāt, un tiem jā saglabā savs sākotnējais “apstrādātais” stāvoklis neatkarīgi no attiecīgā materiāla vecuma⁽³⁾.
- 4.2. Tomēr nevar sagaidīt, ka priekšmeti spēs vairākus gadsimtus saglabāties to sākotnējā stāvoklī, tādēļ ir atļautas likumīgas komercdarbības, kas saistītas ar senlietu atjaunošanu. Atjaunošana nedrīkst izmainīt īpatņa sākotnēji paredzēto mērķi.
- 4.3. Pārstrāde, izmantojot *Cites* sarakstā uzskaitītu materiālu, kas iegūts pēc 1947. gada 3. marta, nozīmētu, ka priekšmets vairs nekvalificētos par apstrādātu īpatni. Piemēram, *Dalbergia nigra* (Brazīlijas rožkoks) īpatņu – grīdas dēļu vai panelu – pārstrāde jaunā ģitāras korpusā nav uzskatāma par atjaunošanu. Definīcija nav attiecināma arī uz gadījumiem, kad no diviem bojātiem priekšmetiem izgatavo vienu veselu. Piemēram, divu bojātu tējas kastīšu pilnīga izjaukšana un vienas jaunas tējas kastītes izgatavošana no abu priekšmetu nebojātajiem elementiem neatbilstu definīcijas nosacījumiem.

⁽¹⁾ *Cites* Pušu konferences 10.10. rezolūcija (Pušu konferences 17. sesijas redakcijā): a) termins “neapstrādāts ziloņkauls” apzīmē visus veselos ziloņa ilkņus, kuri var būt pulēti vai nepulēti un jebkādā formā, un visu gabalos sadalīto ziloņkaulu, kurš var būt pulēts vai nepulēts un kura sākotnējā forma ir jebkādā veidā izmainīta, izņemot “apstrādātu ziloņkaulu”, un b) ar terminu “apstrādāts ziloņkauls” saprot ziloņkaulu, kas ir grebts, formēts vai pilnīgi vai daļēji pārstrādāts, taču to neattiecina uz veseliem jebkādas formas ilkņiem, izņemot gadījumus, kad grebumi klāj visu virsmu.

⁽²⁾ Komisijas paziņojums: Vadlīniju dokuments – Degunradža ragu eksports, reeksports, imports un tirdzniecība ES (2016/C 15/02).

⁽³⁾ Sk. šo vadlīniju 2.2. un 3.1. punktu.

- 4.4. Tomēr labošana, neizmantojot *Cītes* sarakstā uzskaitītus materiālus, atbilstu apstrādāta īpatņa definīcijai. Piemēram, misiņa eņģu nomaina antīkai tējas kastītei, kas izgatavota no *Cītes* sarakstā minētām bruņurupuča bruņām, atbilstu definīcijas nosacījumiem, ja ir nodrošināta atbilstība arī citām prasībām.
- 4.5. Daudzi priekšmeti tiek atjaunoti, izmantojot materiālu no citiem neatgriezeniski bojātiem eksemplāriem, lai atjaunotu vai salabotu vienu labā stāvoklī esošu eksemplāru. Lai atjaunotais priekšmets joprojām kvalificētos par apstrādātu priekšmetu, gadījumos, kad atjaunošanai izmanto *Cītes* sarakstā uzskaitītu materiālu, šim materiālam jābūt datētam ar laiku pirms attiecīgās sugas iekļaušanas *Cītes* konvencijas sarakstā. Piemēram, ja ar ziloņkaulu inkrustētā mēbelē ir jāievieto papildu ziloņkauls, lai salabotu bojātu sākotnējo inkrustāciju, un ja šādam labojumam izmantotais ziloņkauls ir datējams ar laiku, pirms šī suga tika iekļauta *Cītes* konvencijas sarakstā (t. i., "pirmskonvencijas īpatnis"), to var klasificēt kā atjaunošanu un priekšmets joprojām kvalificējams par apstrādātu īpatni, ja tas atbilst arī citām prasībām. Tāpat pirmskonvencijas bruņurupuča bruņu izņemšanu no vienas tējas kastītes, lai atjaunotu citu kastīti, var klasificēt kā atjaunošanu, nevis pārstrādi.
5. **Izvērtējums par to, vai attiecīgās dalībvalsts uzraudzības iestāde var būt pārliecināta, ka priekšmets iegūts tādos apstākļos, kas atbilst termina "apstrādāts īpatnis" definīcijai**
- 5.1. Par pierādījumiem, ka konkrēts īpatnis atbilst apstrādāta īpatņa definīcijai, ir atbildīgs priekšmeta īpašnieks vai pārdevējs.
- 5.2. Pēc pieteikuma saņemšanas uzraudzības iestādes ņems vērā ES savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības regulas, šīs vadlīnijas, jebkādos citus ar konkrēto sugu saistītus vadlīniju dokumentus un iepriekš notikušus precedentsus, lai noteiktu, vai priekšmets atbilst apstrādāta īpatņa definīcijas nosacījumiem.
- 5.3. Izņemot 5.6. punktā minētajos gadījumos, uzraudzības iestāde var akceptēt, ka apstrādāta īpatņa vecumu un izvērtējumu par to, vai īpatnis kvalificējams par dārglietu, rotājumu vai mākslas priekšmetu, verificē persona ar zināšanām attiecīgajā jomā. Tas varētu būt senlietu speciālists, muzeja kurators vai cita persona, kuru ir atzinusi attiecīgā arodasociācija, pārstāvības struktūra vai līdzīga organizācija. Šī persona var būt saistīta ar attiecīgā īpatņa izmantošanu komerciālos nolūkos, ja tai ir atbilstošas zināšanas.
- 5.4. Dažās dalībvalstīs var būt izveidots saraksts ar personām, kam uzticēts veikt novērtējumus par īpatņa vecumu un to, vai īpatnis kvalificējams par dārglietu, rotājumu vai mākslas priekšmetu, tāpēc pieteikuma iesniedzējiem ieteicams noskaidrot savas valsts uzraudzības iestādē, vai tai ir šāds saraksts.
- 5.5. *Cītes* uzraudzības iestāde kā pierādījumus īpatņa vecumam var pieņemt arī īpašnieku iesniegtus izcelsmes pierādījumus, kas var būt datētu kvišu vai pavadzīmju oriģināli vai datēti avīžraksti, kuros īpatnis sīki aprakstīts vai redzamas tā fotogrāfijas.
- 5.6. Tomēr, ja uzraudzības iestādei ir šaubas par īpatņa vecumu vai par to, vai īpatnis kvalificējams par dārglietu, rotājumu vai mākslas priekšmetu, jo īpaši attiecībā uz augsta riska sugām, piemēram, ziloņiem, degunradžiem un tīģeriem, un/vai ja ir aizdomas par apzinātu neatbilstību, uzraudzības iestāde var nolemt, ka ir nepieciešama neatkarīga verifikācija, ko nodrošina eksperts, kurš nav saistīts ar attiecīgā īpatņa izmantošanu komerciālos nolūkos. To nevar veikt, piemēram, pircējs vai pārdevējs, vai cits starpnieks, piem., izsoļu nams, kas iesaistīts īpatņa pārdošanā.
- 5.7. Šāda īpatņa vecuma neatkarīgā verifikācija var ietvert arī pieejamo zinātnisko metožu (piem., radioaktīvā oglekļa datēšana) izmantošanu. Tomēr, pieprasot šādu papildu neatkarīgo verifikāciju, ir jāņem vērā, ka pat ar šādām metodēm dažkārt ir sarežģīti iegūt precīzu datējumu un ka no īpatņa var būt nepieciešams iegūt apjomīgus materiāla paraugus, kas tam var radīt bojājumus un potenciāli ietekmēt tā māksliniecisko un monetāro vērtību.
- 5.8. Izbāztiem dzīvniekiem, jo īpaši plēsīgiem putniem, ir sarežģīti noteikt vecumu, un var būt grūti pierādīt, ka īpatnis gatavajā stāvoklī bija pirms 1947. gada 3. marta. Turklāt, ja izbāztiem dzīvniekiem veikta atjaunošana, tas verifikāciju var sarežģīt vēl vairāk. Lai atjaunotu izbāztu dzīvnieku kvalificētu par apstrādātu īpatni, uzraudzības iestādei ir vajadzīgi pietiekami pierādījumi attiecībā uz īpatņa sākotnējo apstrādāto stāvokli, kādā tas iegūts.
- 5.9. Uzraudzības iestādes var pieprasīt vai ieviest papildu pasākumus, kas izmantojami izvērtēšanā, tāpēc pieteikuma iesniedzējam ir svarīgi iesniegšanas brīdī pārliecināties, ka ir iesniegta visa nepieciešamā informācija.

I pielikums

PIEMĒRI PRIEKŠMETIEM, KAS NAV KVALIFICĒJAMI PAR APSTRĀDĀTU ĪPATNI

Par apstrādātu īpatni nekvalificējas ilkņi vai ilkņu daļas bez grebumiem pat tad, ja tie ir kāda antīka priekšmeta daļa. Šādi priekšmeti var būt izgatavoti arī no degunradža raga, narvaļa ilkņiem vai tīģera nagiem.

Grebtajam ziloņa ilknim nav apjomīgu grebumu vai gravējumu, kuri klātu vairāk nekā 90 % no tā virsmas, tādējādi tas nav kvalificējams par apstrādātu.

Tirdzniecībā regulāri parādās veselas jūras bruņurupuča bruņas, taču tās nav kvalificējas par apstrādātām, ja vien bruņās joprojām neatrodas taksidermiski apstrādāts dzīvnieks. Bruņu lakošana un/vai pulēšana nav uzskatāma par apstrādi. Par apstrādi neuzskata arī sienas stiprinājumu pievienošanu.

Zāģzivis zāģveida izaugumi nav kvalificējami par apstrādātiem īpatņiem.

Narvaļa ilkņi un veseli vaļveidīgo zobi nav kvalificējami par apstrādātiem īpatņiem. Tomēr skatiet informāciju par gravējumiem apstrādāto īpatņu sadaļā "Mākslas priekšmeti".

Par apstrādātiem nav uzskatāmi degunradža rags un citi A pielikumā uzskaitītie īpatņi, ja rāgi un/vai galvaskausi ir uzmontēti uz koka plāksnes. Īpaša uzmanība ir jāpievērš degunradža raga īpatņiem, kas regulāri tiek pirkti un pārdoti (bieži vien pēc svara) par ļoti "uzpūstām" cenām, lai tos laistu apgrozībā nelegālajā tradicionālās medicīnas tirgū. Par apstrādātiem nekvalificējas arī citi degunradža raga īpatņi, kas nav būtiski izmainīti salīdzinājumā ar to dabisko sākuma stāvokli, piemēram, īpatņi, kuros ievietoti tādi priekšmeti kā pulksteņi, tintnīcas, barometri vai citi.

Sudrabā iestiprinātu tīģera nagu rokassprādze. Tā kā paši tīģera nagi ir neapstrādāti, t. i., nav izmanīts to dabiskais stāvoklis, tie nav kvalificējami par apstrādātu īpatni.

II pielikums

PIEMĒRI PRIEKŠMETIEM, KO VARĒTU KVALIFICĒT PAR APSTRĀDĀTU ĪPATNI

1. iedaļa Dārglietas un rotājumi
2. iedaļa Mākslas priekšmeti
3. iedaļa Sadzīves priekšmeti
4. iedaļa Mūzikas instrumenti

1. iedaļa. Dārglietas un rotājumi

Grebtas ziloņkaula rokassprādzes, ja vien tās ir izgatavotas pirms 1947. gada marta. Tomēr ir daudzi gadījumi, kad mūsdienās ražotas rokassprādzes tiek uzdotas par antīkām, tāpēc jāievēro piesardzība, vienojoties par šādu priekšmetu pārdošanu. Pašu apstrādi nav iespējams datēt, kas nozīmē, ka šāda īpatņa datēšanai ir nepieciešams dokumentārs pierādījums.

Grebtas ziloņkaula pērļītes – pamatojoties uz tiem pašiem apsvērumiem, kas minēti iepriekš.

2. iedaļa. Mākslas priekšmeti

Grebtis degunradža raga ceremoniālais kauss. Vecumu parasti nosaka senlietu nozares eksperti. Lielākā daļa eksemplāru, kurus tirgo respektabli avoti, visticamāk, ir datējami ar 18. gs. un agrāk.

Ziloņa ilkni, kura virsmu vismaz 90 % apmērā klāj grebumi, varētu kvalificēt par apstrādātu īpatni.

Grebtu zilonkaula statuete.

Ceremoniālā karote no degunradža raga.

Taksidermiski apstrādāti īpatņi (taču jāņem vērā 5.8. punktā minētie ieteikumi par atjaunošanas aspektu).

Gravēts vaļa zobs (īpatnā virsmā iegravēti attēli un/vai uzraksti, gravējumu izceļot ar pigmentu).

3. iedaļa. Sadzīves priekšmeti

Rokassomas, kurpes, maki, pulksteņa siksnīņas u. c. priekšmeti, kas parasti izgatavoti no krokodilādas vai čūskādas.

Sieviešu kurpes no aligatora ādas – ļoti populāras, un joprojām apgrozībā ir daudzi eksemplāri no 20. gs. trīsdesmitajiem gadiem. Parasti tiek pārdotas specializētos veikalos, taču šobrīd arvien vairāk tiek tirgotas internetā.

Apģērbs – jāņem vērā, ka ir ļoti sarežģīti noteikt apģērba vecumu, un bieži ir lietderīgi konsultēties ar modes ekspertiem, ja vien uz birkas nav norādīts datums vai priekšmeta vecumu var noskaidrot no uzņēmuma dokumentācijas.

Tējas kastīte – lādīte nereti ir darināta no (jūras) bruņurupuča bruņām vai var būt inkrustēta ar Brazīlijas rožkoku vai zilonkaulu.

Mēbeles, kas var būt izgatavotas no rožkoka vai būt inkrustētas ar zilonkaulu.

Zilonkaula biljarda bumbas. Piezīme – tirdzniecībā tās bieži sastopamas pārstrādātā veidā, proti, iestrādātas lietussarga vai spieķa rokturī/uzgalī. Ja šādi priekšmeti ir pārstrādāti pēc 1947. gada 3. marta, tie vairs nekvalificējas par apstrādātu īpatni.

Vīriešu spieķi ar zilonkaula rokturi, kuri lielā skaitā tika ražoti gan 18., gan 19. gadsimtā. Tomēr ir jāievēro piesardzība, akceptējot šādus priekšmetus uz uzticības pamata, jo daudzi no tiem ir pārstrādāti no citiem zilonkaula īpatņiem un daudzos gadījumos tie ir mūsdienu ražojums.

Lietussargu statīvs no ziloņa kājas, kas ir taksidermiski apstrādāta un izoderēta ar citu materiālu, lai to varētu uzskatīt par apstrādātu īpatni.

Tīģerādas paklājs – ja vien īpatnis ir miecēts. Ja oriģinālā dzīvnieka taksidermiski apstrādātā galva joprojām ir dabiski pievienota ādai, pat ja āda nav miecēta, paklāju varētu uzskatīt par apstrādātu. Nagu un zobu esība nenozīmē, ka paklājs vai taksidermiski apstrādāta galva vai viss īpatnis nav kvalificējams kā definīcijai atbilstošs.

Bruņurupuča bruņu tējas kastīte ar kokā veidotu galvu un kājām un pārveidotu iekšpusi varētu kvalificēties par apstrādātu īpatni.

4. iedaļa. Mūzikas instrumenti

Dūdas, kuras bieži vien tiek izrotātas ar ziloņkaula uzgaļiem. Arī citiem koka pūšamajiem instrumentiem, piemēram, klarnetēm, var būt ziloņkaula stīpas.

Antīkām klavierēm, kurām gandrīz vienmēr ir zilonkaula taustiņi, var būt arī zilonkaula inkrustācijas vai rožkoka marketrijas. Piezīme – nomainot taustiņus, bieži tiek izmantoti zilonkaula taustiņi, kas iegūti no klavierēm, kuras senlietu restaurācijas tirgū neuzskata par pārdodamām.

Sīgu instrumentiem, piemēram, ģitārām, bieži ir zilonkaula inkrustācijas uz tiltiņa, grifa un spriegošanas atslēgām (atslēgām, pie kurām piestiprinātas un pievilktas stīgas). Arī to korpuss (priekšpuse vai aizmugure) var būt izgatavots no Brazīlijas rožkoka.